

Datum
2021-01-20
Adress
Rönbladsgatan 1 B
Diarienummer
GRF-2020-39271

Yttrande

Till
Kommunstyrelse

Remiss angående remiss från Kulturdepartementet av Institutet för språk och folkminnen förslag till handlägningsprogram för bevarande av nationella minoritetsspråken

STK-2020-1650

Grundskolenämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Grundskolenämnden i Malmö ställer sig i positiv till de förslag som *Institutet för språk och folkminnen* lägger fram i sitt handlingsprogram för bevarandet av de nationella minoritetsspråken. Förutom de förslag som gäller grundskolan menar grundskolenämnden att utbildningssektorns roll med fördel skulle kunna betonas mer och vävas in mer konsekvent i handlingsprogrammets övriga förslag för att handlingsprogrammet ska få mer kraft och tydligare genomslag.

Grundskolenämnden i Malmö stad vill uppmärksamma kulturdepartementet på att svarstiden på remissen har varit väldigt kort och att det ställer stora utmaningar att ge ett välgrundat remissvar med en sådan kort svarstid.

Yttrande

Grundskolenämnden i Malmö ställer sig i positiv till de förslag som *Institutet för språk och folkminnen* lägger fram i sitt handlingsprogram för bevarandet av de nationella minoritetsspråken. Förutom de förslag som gäller grundskolan menar grundskolenämnden att utbildningssektorns roll med fördel skulle kunna betonas mer och vävas in mer konsekvent i handlingsprogrammets övriga förslag för att handlingsprogrammet ska få mer kraft och tydligare genomslag.

Handlingsprogrammet påvisar att såväl Europarådet som ett flertal utredningar lyfter återkommande fram utbildningssektorn som det område inom den svenska minoritetspolitiken med stort behov av insatser och regeländringar och att barn och unga spelar en nyckelroll för revitaliseringen av de nationella minoritetsspråken.

Utifrån detta ställer sig grundskolenämnden positiv till de regeländringar som föreslås i handlingsprogrammet och menar att dessa även behöver kompletteras med konkreta insatser

ute i skolornas verksamheter för att fördjupa kunskap och förändra attityder med syfte att höja minoriteters och minoritetsspråkens status. Handlingsprogrammet skulle stärkas med fler förslag på kort- och långsiktiga insatser som riktar sig till utbildningssektorn när det gäller detta viktiga arbete, där utbildningssektorn roll lyfts fram när det gäller målen och förslag på åtgärder inom handlingsprogrammets övriga områden.

I handlingsprogrammet betonas att skyddet för barn och unga är särskilt angeläget och att det är där som behoven av insatser är som störst. Detta gör det angeläget med ett bredare spektrum av förslag riktade mot grundskolan. Förslag som inriktar sig på regeländringar tillsammans med bredare insatser av skilda slag, som verkar för att stärka värdegrundsarbetet där minoritetsgrupper lyfts fram, kan även öka möjligheterna att uppfylla Europarådets två minoritetskonventioner och målen att öka de nationella minoriteternas inflytande och frihet från diskriminering samt stärka minoritetsspråken.

Nedan ger grundskolenämnden i Malmö stad följande förslag när det gäller handlingsprogrammet.

2.1. Språkcentrum

Grundskolenämnden instämmer i förslaget samt framhåller att Språkcentrum även med fördel skulle kunna ge aktivt stöd till utbildningsverksamheter. Detta skulle kunna ske genom exempelvis riktad fortbildning till undervisande lärare och framställande av undervisningsmaterial inriktat på olika stadier. Digitala undervisningsmaterial kan i samarbete tas fram och spridas, med fördel i samarbete med övriga nordiska länder. Beaktande bör tas från lärdomar och goda erfarenheter av liknande etablerade nordiska nätverk.

2.2 Inrättande av språkresurscentrum på kommunal eller regional nivå

Grundskolenämnden tillstyrker förslaget och betonar vikten av att utbildningssektorn lyfts fram i detta samarbete.

2.3 Bidrag till revitalisering

Grundskolenämnden ställer sig bakom vikten av revitaliseringsinsatser samt betonar vikten av att utbildningssektorn lyfts fram i detta samarbete då verksamheterna ger unika möjligheter att nå alla barn och unga. Detta bör ske tidigt för att det ska vara en obruten kedja. Dessutom bör hänsyn tas till skillnaden mellan de olika språkgrupperna. Exempelvis är gruppen elever som talar jiddisch som modersmål liten och i det fallet bör det finnas ett väl utvecklat arbete för revitalisering så att barn som inte talar jiddisch i hemmet men kommer från minoritetsgruppen, ska få chans att få tillgång till språket, åtminstone i form av kunskap, erkännande och inspiration så att de och deras familjer kan bli motiverade att närma sig språket. Detta kan givetvis också gälla de andra minoritetsspråken, så som handlingsprogrammet belyser. Skolan bör fortsätta medverka till att ge de nationella minoriteterna möjligheter att återuppliva sin kultur och sitt språk

2.4 Språkvård

Grundskolenämnden menar att det i detta arbete även är viktigt att samarbete sker med utbildningssektorn.

3.4. Förslag gällande grundskolan

Förslag: Öronmärkta medel riktas till kommuner och andra skolhuvudmän i syfte att skapa incitament för tvåspråkig undervisning.

Grundskolenämnden ställer sig positiv till att öronmärkta medel riktas till kommuner och andra skolhuvudmän i syfte att skapa incitament för tvåspråkig undervisning som ger förutsättningar för långsiktighet. Dessa bör vara kopplade till systematisk uppföljning och utvärdering. Incitamenten som nämns i handlingsprogrammet kan även höra ihop med skolornas förhållningssätt och attityder gentemot interkulturalitet, språk och minoriteter.

Förslag: De skolor som erbjuder tvåspråkig undervisning ges möjlighet till riksintag för att möjliggöra överföring av skolpeng mellan kommunerna eller skolhuvudmännen.

Grundskolenämnden instämmer i förslaget.

Förslag: Möjligheterna att genom kommunöverskridande samarbete anordna modersmålsundervisning och tvåspråkig undervisning via fjärrundervisning undersöks av lämplig myndighet i syfte att underlätta för kommuner och andra skolhuvudmän som har brist på lärare i de nationella minoritetsspråken.

Grundskolenämnden instämmer i förslaget. För att ytterligare underlätta fjärrundervisning bör även berörda myndigheter se över kraven som gäller för fjärrundervisning för de nationella minoritetsspråken.

Förslag: I avvaktan på att nationellt minoritetsspråk får status som eget ämne, tas en lösning fram för att reglera modersmålsundervisningen i nationella minoritetsspråk, där ett lägsta antal timmar fastställs.

Grundskolenämnden instämmer i förslaget.

Förslag: Som ett alternativ till ett nytt ämne, ska nationella minoritetsspråk kunna läsas som språkval från åk 6 på samma sätt som övriga moderna språk, öppet för alla elever. Ämnet behöver då stöd för att uppfattas som ett attraktivt val, både för elever tillhörande de nationella minoriteterna och för andra.

Grundskolenämnden instämmer i förslaget.

Förslag: Skolinspektionen ges i uppdrag att återkommande granska om kommuners och skolhuvudmäns informationsplikt gällande modersmålsundervisningen för nationella minoriteter uppfylls, samt om modersmålsundervisningen ges i den utsträckning som kan förväntas.

Grundskolenämnden instämmer i förslaget.

Förslag: Skolverket ges i uppdrag att inventera lärarunderlaget, det vill säga antalet behöriga lärare som har kunskaper i nationella minoritetsspråk. I inventeringen ska lärarnas behörighet inom olika ämnen ingå.

Grundskolenämnden instämmer i förslaget.

5.1 Språkstöd och bokstart

Grundskolenämnden stödjer förslaget samt tillägger att det uttryckligen bör framgå att förslaget är en del av den obrutna utbildningskedjan. Vårdnadshavare ska tidigt få tydlig information även på respektive minoritetsspråk, stöd kring lagar, regler och deras rättigheter när det gäller nationella minoritetsspråk inom utbildningssektorn, där utbildningssektorns regelverk utgör en betydelsefull del.

5.3 Resursbibliotek

Grundskolenämnden instämmer i förslaget samt betonar vikten av tydliga kopplingar till utbildningssektorn och samarbete med skolbiblioteken för att dessa ska bidra till både ramkonventionens skydd för nationella minoriteter och ett ökat läsfrämjande med de nationella minoritetsspråken i fokus utifrån den europeiska språkstadgan.

5.6 Medier och public service

Grundskolenämnden instämmer i förslaget samt pekar på vikten av insatser som kan leda till fördjupat samarbete mellan utbildningssektorn och övriga områden som ingår i handlingsprogrammet. Möjligheterna till gränsöverskridande samarbete mellan de nordiska länderna bör även fördjupas när det gäller utbildningssektorn och inte bara medieområdet

Ordförande

.....
[Förnamn Efternamn]

[Fyll i titel]

.....
[Förnamn Efternamn]

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]